

De Nederlandse kampioen jonge witblauwstieren heet Kobra van de Negenbunder. Zijn broer Falco ging hem voor met menig kampioenschap in België, wat uiteindelijk resulteerde in KI-interesse. Fokker Leo van de Gaar is zichtbaar trots op zijn pupillen.

Leo van de Gaar: 'Huidige generatie vaarzen produceert te weinig melk voor de kalveren'

Het was vorige week exact tien jaar geleden dat wij voor het eerst met dieren naar een keuring gingen.' De uitspraak kenmerkt het bedrijf van Leo van de Gaar uit Slenaken. Deelname aan keuringen is voor hem inmiddels niet meer weg te denken, maar maakt nog niet heel erg lang deel uit van de bedrijfsvoering. 'De basis van dit bedrijf is eigenlijk de veehandel van mijn oom', start Van de Gaar. 'Na een abortus-Bang-uitbraak in 1988 hebben we een volledig nieuwe veestapel moeten opbouwen en zijn we pas echt gestart met luxer vleesvee. In 1994 kochten we een stier voor de natuurlijke dekking bij Willy Kusters uit het nabijgelegen Margraten. Hij had hem aangemeld voor de keuring van Gulpen, zodat we daar eigenlijk niet onderuit konden.' Van de Gaar glimlacht wanneer hij aan zijn keuringsdebuut terugdenkt. De stier Velden van het Pasveld, die hij had gekocht, bleek namelijk een schot in de roos en werd kampioen. 'Velden heeft veel voor ons bedrijf betekend. Ik heb

hem volop ingezet en het niveau van onze witblauwen ging met sprongen vooruit.'

Variatie in bloedlijnen

Dandyzoon Velden van het Pasveld werd drie seizoenen lang benut, waarna Van de Gaar hem verkocht aan Ann Adams in België. Ook in haar stal fokte hij succesvol en leverde hij zelfs stiermoeders. 'We hebben vervolgens nog een jaar met een nieuwe natuurlijk dekkende stier gewerkt, maar omdat dit teleurstellingen opleverde zijn we volop KI-stieren gaan gebruiken.' Radar, Osborne, Lasso, Emigre en Indulgent staan op het inseminatielijstje en vooral Orvetzoon Brutus van het Pasveld heeft veel luxe in de veestapel gebracht, vertelt Van de Gaar. 'Een

goede stamboom achter een stier vind ik heel belangrijk. Door deze goed in de gaten te houden kun je de juiste combinaties maken en behoud je variatie in de bloedlijnen.' Via Brutus van het Pasveld komt het gesprek al snel op de koe Praal van de Waterwalle. Want de combinatie tussen beide zorgde voor de kampioensstieren Falco van de Negenbunder en zijn volle, jongere broer Kobra. Praal maakte deel uit van een groep dieren die te koop

stond vanwege een bedrijfsinkrimping. Nog altijd is Praal een indrukwekkende koe en in haar stamboom zit Fausto- en Galopeurbloed. 'Ik heb me laten vertellen dat ze mogelijk de koe is met de breedste voorhand van Nederland', vertelt Van de Gaar trots wanneer hij Praal op de schouder klopt. Nog meer content is hij vanwege haar fokkwaliteiten. Acht maal werd ze inmiddels al gespoeld en Brutus van het Pasveld werd daarbij meermalen gebruikt. 'Deze combinatie past het best', en Van de Gaar wijst naar de rijk gevulde bekerkast. Het eerste kalf uit de combinatie, Falco, liep zichzelf in de kijker op de nationale keuring in Den Bosch. Een groepje Belgische fokkers kocht na afloop het zes maanden oude stiertje en meldde hem aan op verschillende keuringen. 'Falco is in België op zeven keuringen kampioen geworden', weet Van de Gaar, die de levensloop van zijn stier nauwlettend volgde. Falco's fraaie verschijning, afstamming en winst op keuringen wekte de interesse van Génétique Avenir Belgimex, die Falco inmiddels voor het fokprogramma heeft gekocht. Falco's volle broer Kobra,

ruim drie jaar jonger, werd recent kampioen bij de jongere stieren tijdens de nationale keuring in Utrecht. Kobra loopt nog in Slenaken, maar zijn dagen op Nederlandse bodem lijken geteld. Van de Gaar verkocht hem recent ook aan de KI. Met Falco en Kobra is het verhaal overigens nog niet afgelopen. In de stal Negenbunder lopen nog een jonger broertje en twee volle zusters, en er moeten nog vijf kalveren geboren worden van dezelfde combinatie.

Stallen als paleizen

Hoe succesvol het nageslacht van Praal ook is, in het heuvelachtige, toeristische Limburgse landschap wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling van andere koefamilies. Zo werkte Van de Gaar met de Dandyhalfzus van Brutus van het Pasveld, kocht hij de Urbidochter Gypsophile De Haute Somme en investeerde hij in Seduisant-embryo's van kampioenskoe Tulipe du Pre Rosine. 'Het laatste jaar heb ik geen dieren meer aangekocht, maar ik blijf zoeken naar dieren die mijn veestapel kunnen versterken', legt Van de Gaar uit. 'Fokkerij is net topsport, je probeert altijd

te kijken of je nog beter kunt presteren.' Voor het maken van de juiste combinaties voor de volgende generaties kijkt Van de Gaar vooral naar bloedlijnen. 'Ik kijk in mindere mate naar de fokwaarden. Wel let ik op vitaliteit en sterftepercentages. In het verleden hadden we veel te zware kalveren. Ik heb nu liever een lichter kalf waarbij de ontwikkeling van de bil pas later tot uiting komt. Falco was bijvoorbeeld zo'n stiertje dat licht was bij de geboorte en dat je een aantal maanden later niet meer herkende omdat hij zich zo extreem had ontwikkeld.' Ook in vrouwelijke lijn houdt Van de Gaar van deze laatrijpheid. 'Ik heb altijd nog de ideale koe helder voor ogen staan, de Dandydochter Mamelia van Kusters, die meerdere malen nationaal kampioene werd. Het eerste jaar zag niemand haar staan. Pas later is ze zo extreem gegroeid in de breedte en kon en wilde geen jurylid meer om haar heen. Zo'n koe hoop ik ooit nog eens te fokken.'

Mogelijk schuilt er onder het jongvee al een nieuwe Mamelia. Tussen de koeien lopen kalveren van Lasso, Osborne, Bionique, Radar en opnieuw van Brutus van het Pasveld. De kalveren blijven bij hun moeders vanwege de zoogkoeienpremie, maar van de Gaar maakt zich bij de laatste vaarzenlichting zorgen over de melkproductie. 'De koeien kalven het jaar rond af, maar ik merk dat de vaarzen steeds minder melk produceren. Witblauw was van origine een dubbeldoelras, maar inmiddels lijkt het wel of we de melkproductie er volledig uitgefokt hebben. De kalveren van vaarzen voer ik inmiddels handmatig melk bij, anders blijft de jeugdgroei achter.'

Op jaarbasis vindt er een veertigtal afkalvingen plaats en de dieren worden eenvoudig gehuisvest in aanbindstallen en strohokken. Van enige vorm van luxe is geen sprake. 'Soms krijg ik wel eens te horen dat ik zou moeten investeren in een nieuwe stal in plaats van in fokkerij. De stallen zijn best bewerkelijk. Maar ik onderhoud altijd nog de uitspraak die ik eens van een Belgische collega heb gehoord die streng op de kostprijs moest letten: 'Die Hollanders, die bouwen voor hun vee stallen als paleizen. Fok ze maar gewoon gezond en fris op, dat is voldoende.' Van de Gaar glimlacht als hij zijn jongste dieren overziet. 'Dat probeer ik dan ook maar gewoon te doen.'

Jaap van der Knaap

Leo van de Gaar: 'Ooit hoop ik een koe als Mamelia te fokken'

Fokkerij is topsport

Topdieren in de Limburgse heuvels: rechts moeder Praal van de Waterwalle en links zoon Kobra van de Negenbunder

